

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1927/4
Podgorica, 16.12.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1927 od 17.11.2022. godine), vd direktora Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Prihvata se anonimni prigovor, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1927 od 17.11.2022. godine i privrednom društvu „Antena M“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru opšteg radijskog programa „Radio Antena M“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja čl. 8 st. 1 i čl. 17 st. 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, 35/11, 7/16 i 08/19) i tačke 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-R-K-03, prilikom emitovanja programskog sadržaja „Drugačija radio veza“, emitovanog dana 16. novembra 2022. godine.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja obaveze emitera da u proizvodnji informativnog programa poštuje načelo nepristrasnosti (član 8 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima),
 - b) kršenja zabrane korišćenja uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom (čl. 17 st. 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
3. Privrednom društvu „Antena M“ d.o.o. iz Podgorice nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „Radio Antena M“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije za elektronske medije i izdatim Odobrenjem za emitovanje br. O-R-K-03.
4. Privredno društvo „Antena M“ d.o.o. iz Podgorice, dužno je da u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u radijskom programu „Radio Antena M“, u okviru programskog sadržaja „Drugačija radio veza“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru opšteg radijskog programa 'Radio Antena M' upozorenje zbog kršenja načela nepristrasnosti i korišćenja uvredljivih termina, prilikom emitovanja programskog sadržaja 'Drugačija radio veza' dana 16. novembra 2022. godine.“
5. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
6. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 17. novembra 2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „Antena M“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter“), emitera opšteg radijskog programa „Radio Antena M“ (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1927 od 17.11.2022. godine).

Podnosilac prigovora ukazuje da je „.....novinar i urednik komentarisao neki privatni komentar, koji nije citirao, na vajber grupi 'Advokati', a koji se odnosi na nečije privatno mišljenje o rukometnoj reprezentaciji Crne Gore. Između ostalih teških riječi, Šuković je za ljude koji ne prate žensku rukometnu reprezentaciju 'tu bagru u svakoj prilici treba žigosati', da se radi o 'svijesti koja je bijedna, inferiorna i da se ne lažemo izdajnička'. S

obirom da je nepoznato o kakvom se komentaru radi, Šuković je koristio otvoren govor mržnje i najprizemnije uvrede prema populaciji koja ne prati ženski rukomet. Time je izazvao uznemirenje javnosti, posebno koristeći riječi kao što su 'izdajnička svijest'".

Polazeći od navedenog prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 24.11.2022. godine (akt broj 02-1927/1 od 24.11.2022. godine). Agencija je dana 28. novembra 2022. godine pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-03 i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-1927/2 od 28.11.2022. godine).

Emiter je dostavio traženo izjašnjenje u ostavljenom roku i u istom istakao da se „citirani iskaz nije odnosio na legitimno 'privatno mišljenje o rukometnoj reprezentaciji Crne Gore', niti na 'populaciju koja ne prati ženski rukomet', nego na konkretne mizogine i anticrnogorske, prostačke i uvredljive poruke koje su se našle u javnom prostoru. Posao novinara je da na takve poruke reaguje sa pozicije zaštite elementarnih civilizacijskih vrijednosti. Antena M to radi od svoga postanka i radiće ubuduće. Naš kritički iskaz primjeravamo razini neprihvatljivosti poruka na koje reagujemo. U konkretnom slučaju, povod za reakciju bile su sramotne, anticrnogorske, mizogine i prostačke uvrede na račun rukometnih reprezentativki Crne Gore".

Dalje ukazuje „Najdublji ljudski prezir, a ne govor mržnje, jesmo i iskazivaćemo prema takvim oblicima ljudskog bitisanja u našem društvu. Jer, obaveza novinara je da se na primjeren način očituje prema takvim objavama u javnom prostoru..“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja došlo do kršenja Pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlomajerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika).
- Načelo slobode objavljivanja komentara je definisano kao sloboda elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu (čl. 4 st. 1 al. l) Pravilnika).
- Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- Članom 17 stav 3 Pravilnika propisana je obaveza emitera da izbjegavaju korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je, dana 16. novembra 2022. godine, u terminu od 11:10:16 do 12:04:40 (54 minuta 24 sekunde) emitovao programski sadržaj „*Drugačija radio veza*“ i u okviru istog, u terminu od 11:10:46 do 11:14:25 sati (3 minuta 39 sekundi), segment opisan u tački 2. Navedeni sadržaj se emituje u istom terminu, svakog dana, od ponedjeljka do četvrtka, a riječ je o informativnoj emisiji čiji sadržaj čine analize i intervjui sa sagovornicima iz Crne Gore i regiona na aktuelne političke i društvene teme.
2. Voditelj: „*Prvo što ćemo da uradimo, ne sumnjam ni trunke, jednako sa srca, je da čestitamo našim rukometašicama onaj masterpiece i ono od sinoć i sve što su uradili u Podgorici i plasman u polufinale prvenstva Evrope.*“

Damir Šehović: „*Potpuno sam saglasan. Naše rukometašice već tradicionalno čine srećnim svoju državu, zbog toga što na jedan nevjerovatan, herojski način, brane grb i boje naše Crne Gore i ja mislim da su sasvim zasluženo završile u polufinalu Evropskog prvenstva i očekujemo medalju.*“

Voditelj: „*Da vidimo. Treba vjerovati. Užasno je teško. Ja gledam praktično sve utakmice i ko god da se plasira u polufinale uz Norvešku, a mi ćemo ići na Norvešku, kao drugi, biće užasno teško.*“

Ali, biti u četiri, to je fenomenalno. Još jednu stvar moram da dodam, kad ste rekli da su obradovali državu. Nijesu, nijesu svu državu. Jesu jedan veliki njen dio, ja sam siguran i veći, ali, pred ulazak u emisiju, poslao mi je jedan prijatelj komentar iz jedne vajber grupe, ako nije lažno, ona je naslovljena sa 'advokati', ima jedno 350 i kusur članova. Pazi, 'advokati' i jedan, da mu ne pomijem prezime, jer prezime ništa nije krivo, pošto s tim prezimenom sigurno većina ljudi zaslužuje poštovanje. Al' ta bijeda koja zaslužuje nepoštovanje, prezir i da stavim tu tri tačke se zove Dašo i ostavila je jedan komentar koji je, ja bih rekao, tipičan za tu svijest - bijednu, inferiornu, da se ne lažemo - izdajničku, jer, čovjek koji mrzi reprezentaciju svoje zemlje do te mjere da napiše takav komentar, a ja ga od gadiuka neću ni parafrazirati, ne zaslužuje ništa drugo nego prezir i to grdno ime izdajničko."

Damir Šehović: „Primitivaca je vazda bilo i biće ih, ali ja im ne bih pridavao..."

Voditelj: „Primitivaca nikad ne fali, šljama i ološa nikad ne fali..."

Damir Šehović: „Ne bih im pridavao toliku važnost, jer svaki dobronamjerni građanin ove države treba da bude ponosan na naše zlatne lavice koje su, vjerujem, svakog takvog dobronamjernog građanina kupile svojom herojskom borbom i one su, što se nas tiče, već ostvarile medalju, nezavisno od toga hoće li to i formalno učiniti, jer su u jednoj teškoj konkurenciji, na viteški način, uspjele da se nađu među prva četiri tima u Evropi i stoga zaslužuju svako naše poštovanje."

Voditelj: „Apsolutno. Da izgube svaku, one su naše, one daju sve od sebe za reprezentaciju Crne Gore i zaslužuju poštovanje, ali nema, pokazalo se da finoća nije način razgovora sa prostaklukom kakav je demonstrirao ovaj Dašo, čije prezime ne želim da pomenem i tu bagru stvarno treba u svakoj prilici žigosati. Možda jednog dana se i sam zacrveni, a u svakom slučaju, nekome će pomoći ovo što pričamo mi sad, da vidi, da progleda, da kaže - čekaj, šta ću ja s ovakvim, šta ću ja s bijednikom koji ovako misli i piše o reprezentativkama svoje države. Još advokat, pazi. Fuj."

3. Uvažavajući pravo na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, oni su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa njegovom uređivačkom politikom, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost, te da objavljuje, prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Dakle, emiteri imaju pravo da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, ali moraju voditi računa da pri tome ne prekrše propise, odnosno da se pridržavaju već pomenutih načela. Bez obzira na pravo voditelja da u informativnom programu iznese lično mišljenje ili stanovište u vezi sa temama od javnog interesa, takva mišljenja ipak moraju biti jasno naznačena i naglašena kao mišljenje novinara, kako bi ga gledaoci mogli prepoznati kao takvo.
4. U predmetnom programskom segmentu voditelj i gost emisije, komentarišu uspjeh koji je ženska rukometna reprezentacija ostvarila na Evropskom prvenstvu i daju osvrt na pozitivnu promociju Crne Gore koju su rukometašice omogućile svojim sportskim uspjesima.
5. Povodom komentara objavljenog u okviru određene vajber grupe, koji voditelj nije citirao („..., a ja ga od gadluka neću ni parafrazirati..."), voditelj je iznio svoje mišljenje i osudu zbog tako upućenih poruka usmjerenih prema rukometnoj reprezentaciji Crne Gore, a koje su bile, kako je navedeno u izjašnjenju, „mizogine i anticnogorske, prostačke i uvredljive".
6. Novinar ima pravo da iznese mišljenje i osudi ponašanje pojedinca ili grupe na osnovu svog tumačenja konkretne situacije, te pravo da slobodno izrazi možda grub i provokativan stav, ali je bio dužan da se, prilikom izražavanja svog stava, uzdrži od korišćenja uvredljivih termina usmjerenih ka pojedincu koji je objavio komentar na vajber grupi i populaciji koja, možda, ne podržava žensku rukometnu reprezentaciju („...tu bagru stvarno treba u svakoj prilici žigosati."... „ne zaslužuje ništa drugo nego prezir", „bijeda koja zaslužuje nepoštovanje"...). Njegov jasno negativan lični stav i uvjerenje, na koje ima pravo i kojim opravdano skreće pažnju na neprimjerene poruke u javnom prostoru, zbog korišćenja pomenutih izraza doveli su do diskriminatornog predstavljanja predmetnog pitanja na štetu pojedinca i grupe koji ne dijele iste stavove prema crnogorskoj reprezentaciji. Time je prekršeno načelo nepristrasnosti, o kojem emiter mora voditi računa, naročito prilikom kreiranja informativnog programa.
7. Mediji imaju važnu i nezamjenjivu ulogu da prepoznaju i javno osude mizogine i diskriminatorne poruke (uvrede), kao i da doprinose podizanju svijesti o tom problemu i potrebi proaktivnijeg djelovanja i reagovanja „nadležnih državnih institucija". Pri tome se, ipak, ne može opravdati korišćenje termina koji su uvredljivog i diskriminatornog karaktera („...pokazalo se da finoća nije

način razgovora sa prostaklukom..."), odnosno na neprimjeren govorom odgovarati isto tako neprimjerenim govorom. Emiteri su dužni da svojim narativom ne podržavaju i na isti način ne odgovaraju na neprimjeren govor, već da kritičkim osvrtom osude njegovo postojanje u javnom diskursu.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emiter prekršio čl. 8 st. 1 i čl. 17 st. 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-R-K-03.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, vd direktora Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Emiteru je naloženo da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, u okviru programskog sadržaja „Drugačija radio veza“.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb-sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Antena M“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva